

เพื่อนกัน

พระอาจารย์สงบ มนัสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ไม่กระเทือนผวิกิเลส”

กราบนมัสการหลวงพ่อบุญได้ภาวนาโดยใช้อุบายให้จิตสงบโดยการเปิดฟังเทศน์ประมาณ ๓๐ นาทีครับ หลังจากนั้นเมื่อผมรู้ว่าจิตสงบและฟังเทศน์จนจบ ผมก็เริ่มบริกรรมพุทโธ ธัมโม สังโฆ จนกระทั่งจิตมันเริ่มส่งออกไปคิดเรื่องงาม ผมก็กำหนดรู้ว่ากามราคะเกิดขึ้นแล้ว ผมจึงบริกรรมว่าผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เข้าไปสู่กับมันครับ แต่ภาพของร่างกายที่เฝ้าเปื่อยมันไม่ชัดเจน และไม่อยู่นานพอที่จะพิจารณาแยกส่วนออกได้ครับ ผมพยายามจับกายนั้น เมื่อรู้ว่าจิตยังไม่สงบพอ ก็กลับมาบริกรรมว่าผม ขน เล็บ ฟัน หนังต่อครับ

ผมทำอย่างนี้สลับไปมาหลายครั้งจนรู้ตัวว่าไม่สามารถทำอะไรกิเลสได้เลย ผมจึงยอมแพ้ไปครับ ผมจึงขอความเมตตาจากหลวงพ่อบุญช่วยในการต่อสู้กับกาม การยึดมั่นในกายด้วยครับ ผมกราบขอความเมตตาหลวงพ่อบุญครับ

ตอบ : นี้พูดถึงว่า เวลาเขาปฏิบัติ เห็นไหม เขาบอกว่า เขาฟังเทศน์ก่อน เขาฟังเทศน์แล้วจิตสงบแล้วก็เริ่มมาบริกรรมพุทโธ ธัมโม สังโฆ แล้วกามมันเกิดขึ้น พิจารณากาม

เวลาเราคิด แล้วเราพิจารณา แล้วเราปฏิบัติ มันก็ตามทฤษฎี ตามสิ่งที่ธรรมะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน เราทำกันอยู่อย่างนี้ถ้าเราทำของเรา ถ้าเราทำของเราแล้วเราทำแล้วตามวิชาการ ตามสิ่งที่พระพุทธเจ้าสอน ตามที่ครูบาอาจารย์สอน แต่เราปฏิบัติแล้วมันไม่สามารถทำลายกิเลสได้ “ผมจึงยอมแพ้ไป มันไม่สามารถทำลายกิเลสได้เลย ผมจึงยอมแพ้ไป”

แล้วพอแพ้ไปแล้วก็มาคิด เอ๊ะ! สิ่งที่มีกรรมที่ครูบาอาจารย์สอนมันมีอยู่จริงหรือเปล่า เราทำแล้ว ทำเสร็จแล้วมันไม่ได้ประโยชน์ ทำเสร็จแล้วมันไม่สมความปรารถนา ทำเสร็จแล้วสิ่งนี้จะมีอยู่จริงหรือเปล่า สิ่งนี้มีอยู่จริงหรือเปล่า นี่ทำให้สงสัยไปหมดเลย

ถ้าทำให้สงสัยไปหมด เพราะเราปฏิบัติแล้ว เราก็ต้องมีความสงสัยเป็นธรรมดา เพราะคนมีกิเลสมันมีความสงสัยอยู่แล้ว แต่เพราะเรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา เราพยายามจะประพฤติปฏิบัติของเรา แล้วประพฤติปฏิบัติของเรามันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของเรา

ฉะนั้น เวลาฟังครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ ฉะนั้น เวลาฟังหลวงตาท่านเทศน์ เวลาหลวงตาท่านเทศน์ หลวงปู่มั่นเทศน์ ครูบาอาจารย์เทศน์ เพราะท่านมีความจริงในใจของท่าน ถ้าท่านมีความจริงในใจของท่าน เหมือนเรา

ถ้าเราสงสัย เราพูดด้วยความสงสัย เราพูดด้วยความที่เรายังไม่รู้จริง เราพูดเพราะเราได้ฟังตามๆ กันมา แต่เราก็มีศรัทธามีความเชื่อ

แต่ครูบาอาจารย์ถ้าท่านมีความจริงในใจ ท่านพูดเด็ดขาด ฟันธงเลย ต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น แต่ต้องเป็นอย่างนั้นด้วยคุณสมบัติที่มันเป็นเป็นอย่างนั้นจริง

ถ้าเราใช้คำว่า “มาตรฐาน” ถ้ามาตรฐาน ถ้าเราได้มาตรฐานแล้วมาตรฐานเดียวกัน **อริยสังฆมณีนีหนึ่งเดียวเท่านั้น** ถ้าทำความจริงแล้วต้องเป็นอย่างนั้น ถ้าเป็นอย่างนั้น ครูบาอาจารย์เราเวลาท่านเทศน์ ท่านฟันธงเลย หลวงปู่มั่นนี่ต้อง! ต้อง! ต้อง! ทำมาต้องเป็นอย่างนี้เลย

แต่ของเรา เราทำแล้วจะ จะเป็น เกือบเป็น จะเป็น แต่ไม่เป็น ถ้าไม่เป็นแล้ว คำถาม เห็นไหม เขาถามว่า “ให้หลวงพ่อช่วยแนะนำอุปายให้ด้วย”

ถ้าแนะนำอุปายให้ด้วย เห็นไหม เวลาเราทำ เราทำของเราละ โดยทางโลกเวลาประพฤติปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้น เพราะเวลาไปอ่านประวัติหลวงปู่เสาร์ ประวัติหลวงปู่มั่นลี ขนาดประวัติหลวงปู่มั่นนะ เวลาท่านเป็นโรคเสียดท้อง เวลาท่านทำอะไร มันล้มลงสงสัยไปหมด ลังเลสงสัย แล้วเวลาหลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติไป พอจิตมันสงบลงบ้าง จิตสงบลงบ้าง กลับไปรู้ไปเห็นนะ ไปรู้ไปเห็นสิ่งต่างๆ ที่มหัศจรรย์ เพราะอะไร

เพราะหลวงปู่มั่นท่านบอกว่า ท่านปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ท่านได้สร้างอำนาจวาสนาबारมีมา อำนาจวาสนาबारมีมันจะทำให้ได้รู้ได้เห็น มันจะส่งเสริมให้จิตมันไปพบเห็นสิ่งต่างๆ แล้วถ้าเราไม่มีสติปัญญาเนะ เราหลงไปเลย เราหลงไปเลย ทั้งๆ ที่มีอำนาจวาสนาเนะ สร้างมาเพราะอะไร

เพราะว่าปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ยังไม่มีการบูชาองค์ใดพยามกรณัง ถ้ายังไม่มีการบูชาองค์ใดพยามกรณังมันเสื่อมได้ มันถอยได้ มันกลับได้ แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติไปจนมีพระพุทธเจ้าองค์ใดพยามกรณังว่าต่อไปเราจะได้เป็นพระพุทธเจ้าสมัยใด เมื่อใด นั้นนะไม่มีทางกลับได้เลย ถ้าไม่มีทางกลับได้เลย ตอนนี้นั้นมันก็จะไปของมันชัดเจน เห็นไหม

ฉะนั้น เวลาคนปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ถ้าเริ่มปรารถนาใหม่ๆ เวลาจิตสงบแล้วมันได้ฌานสมาบัติ ได้รู้เห็นสิ่งต่างๆ เพราะปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ เขาจะร้อยสัตว์พันสัตว์ คือพยามช่วยเหลือสังคัมไป พยามช่วยเหลือสังคัม จะพยามช่วยเหลือคนที่ตกทุกข์ได้ยาก แต่ในเมื่อสมาธิเขายังไม่มั่นคง จิตพื้นฐานเขายังไม่แน่น เขาก็ท่ายุกๆ ผิดๆ

แต่ถ้าคนที่มีความวาสนามาก คือเขาได้สร้างบุญมามาก เขาจะชัดเจนขึ้น มันคงขึ้น ดีขึ้น ดีขึ้น มันจะชัดเจนขึ้น แต่ถ้ายังใหม่ๆ เพราะระดับของพระโพธิสัตว์มันมีระดับเริ่มต้นพื้นฐานสูงต่ำแค่ไหน ถ้าสูงต่ำแค่ไหนมันก็ยังพยามกรณังผิดถูกแค่นั้น ว่าอย่างนั้นเถอะ

แต่ถ้ามันขึ้นไป ฉะนั้น เวลาหลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน เวลาท่านพิจารณากายของท่าน เวลาท่านออกมาแล้วมันปกติ มันไม่มีอะไรรู้สึกว่ามันจะดีขึ้นเลย ฉะนั้น จนพิจารณาค้นคว้าหาตัวเอง อ้อ! ปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ นี่หลวงปู่มั่นนะ ไม่ใช่คนถาม เดี่ยวคนถามจะบอกจะต้องทำแบบนี้ ไม่ใช่ เวลาหลวงปู่มั่นท่านของท่าน ท่านถึงหาทางออกของท่าน ท่านถึงลาพระโพธิสัตว์เสีย เสร็จแล้วท่านมาพิจารณาของท่าน ท่านก็ไปของท่านได้

แต่ของเรา เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เขาบอกว่า “ฟังเทศน์ ๓๐ นาที สูดทำแล้วเขาก็กำหนดพุทโธ รั้มโม สังโฆ ไป พอจิตมันเริ่มสงบแล้วมันกำหนดรู้ในกาม เห็นในกามของเขา แล้วเขาสู้ไม่ได้ กลับมาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง สู้มันอีก”

ฉะนั้น เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติ เราต้องการทำความสงบ ถ้าทำความสงบ ทำความสงบของใจให้จิตตั้งมั่น ให้ใจมั่นคงก่อน ถ้าใจมั่นคงแล้ว คนที่ใจมั่นคงแล้วจะรู้จะเห็นสิ่งใดมันก็รู้เห็นด้วยชัดเจนตามความเป็นจริง ถ้าใจของเราไม่มั่นคง มันเป็นอุปาทาน มันเห็นโดยอุปาทานก็ได้ เห็นโดยที่จิตมันรู้มันเห็นของมันไปโดยที่กำลังมันไม่พอก็ได้

แต่ถ้าจิตกำลังมันพอ เวลามันรู้มันเห็นมันชัดเจน เหมือนผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่นะ ผู้ใหญ่ที่ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ผู้ใหญ่ที่มีสถานะมั่นคง จะจับต้องสิ่งใด ชัดเจนของเขา เราเป็นผู้ใหญ่เหมือนกันเป็นผู้ใหญ่เหมือนกันแต่เราต้องกั๊กหนี้มสิน เราทำสิ่งใดยังไม่ได้ เราทำสิ่งใดเราก็ละล้าละลัง

เพราะว่าจิตใจเราโลเลไม่ได้ ฉะนั้น เวลาจะทำจริงๆ เวลาจะแก่นะ กลับมาพุทโธเนี่ย กลับมาพุทโธ เห็นไหม กลับมาพุทโธ อยู่กับพุทโธ แล้วพุทโธมันน่าเบื่อ พุทโธแล้วมันไม่ลง มันไม่ลงแล้วมันเครียด มันไม่ได้ ก็พยายามบังคับ พยายามหาทาง

ถ้าเราอาศัยมิดที่เราจะใช้เพื่อไปโค่นต้นไม้ เราจะไปทำสิ่งใดก็แล้วแต่ ถ้ามิดของเรามันไม่คม ฟันไปเถอะ มันแบบว่ามันบอบช้ำ มันทุบให้แตกไปเท่านั้น มันเป็นขึ้นเป็นอันไปไม่ได้ เพราะเหมือนเอาท่อนเหล็กไปตีต้นไม้ ต้นไม้มันก็ตาย ท่อนเหล็กมันไม่ใช่มีด ถ้ามีดถ้ามันไม่คม มันทื่อ มันฟาดฟันไปก็เท่านั้น เราต้องลับให้คม ถ้าลับให้คม นี่ไง ก็พุทโธๆ ลับให้คม เพราะลับให้คม เรามีมีดคมๆ เราเจอสิ่งใดเราก็ทำประโยชน์ได้ทั้งนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เรามาพุทโธๆ เราต้องกลับมาพุทโธของเราไว้ พุทโธของเราไว้ กลับมาพุทโธของเราไว้ แล้วมีด ดูลิ มันเป็นยุคเลย ยุคน้ำแข็ง ยุคหิน ยุคสัมฤทธิ์ แล้วยุคเหล็ก เวลามันเหล็กขึ้นมา เพราะสังคมมันพัฒนาเป็นยุคๆ ไปเลย นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเราถ้ามันมีกำลังของมัน มันพัฒนาเป็นยุคๆ ไปเลย ขณะที่ทำไม่ได้ก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้น แต่ถ้าพอเราเป็นยุคเหล็ก เรามีเหล็กของเรา เราตีเป็นมีดของเรา เราลับให้คมกล้าของเรา เราฟันอะไรมันก็เป็นประโยชน์ทั้งนั้น ถ้ามันเป็นประโยชน์ เห็นไหม

ถ้าเราทำใจของเราให้ตั้งมั่น ทำใจของเราให้เป็นประโยชน์ขึ้นมา ถ้าเรามาพิจารณา มันเป็นไปตามตำราที่เราเรียนกันมา มันเป็นไปตามตำราอย่างนั้น ถ้าตำราอย่างนั้น ดูลิ เวลาหลวงตาครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติได้ ท่านบอกในพระไตรปิฎกไม่ได้บอกไว้หรอก ในพระไตรปิฎกบอก

วิธีการเท่านั้น ในพระไตรปิฎกไม่ได้บอกถึงผล โสดาบันเป็นอย่างไร สกิทาคามีเป็นอย่างไร อุนาคามีเป็นอย่างไร พระอรหันต์เป็นอย่างไร เพียงแต่บอกว่า คนนั้นได้ขั้นนั้น

อย่างนางวิสาขาเป็นพระโสดาบัน แล้วพระโสดาบันกับพระโสดาบันท่านจะรู้กันว่าพระโสดาบันมีคุณสมบัติอย่างไร นางวิสาขามีคุณสมบัติอย่างไร คุณสมบัติอันนั้น ผลของพระโสดาบัน แล้วผลของสกิทาคามี ผลของอุนาคามี ผลของพระอรหันต์ ท่านไม่ได้บอกไว้ แต่เวลาท่านบอก ท่านบอกถึงวิธีการ คนคนนั้นควรทำอย่างนั้น คนคนนั้นควรทำอย่างนี้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจะพิจารณา เห็นไหม เราจะพิจารณากามราคะ เราจะพิจารณาสิ่งต่างๆ เรากลับมาทำให้เราให้สงบ ถ้าทำไม่ได้ กลับมาทำให้สงบ เขาก็บอกว่าเขารู้ตัวเหมือนกัน เวลาเขาบอกว่า “เวลาจับกายแล้ว พิจารณาแล้วมันไม่สงบพอ เขาก็กลับมาบริหารกรรม ผม ขน เล็บ ฟัน หนังก็ได้ สิ่งใดก็ได้ ต้องทำให้มันจริงจัง ถ้าจริงจังขึ้นมาแล้ว สมาธิเป็นสมาธิ เห็นไหม

เรามีเงิน ๑ บาท เงิน ๑ บาท เราไปฝากใครก็ได้ หรือเราเก็บไว้ที่ไหน เงิน ๑ บาท มันก็เป็น ๑ บาทอยู่อย่างนั้น สมาธิ สมาธิเป็นอยู่กับเรา ความสงบเป็นอยู่กับเรา ถ้าเราฟุ้งซ่านสมาธิก็หมดแล้ว เพราะอารมณ์ของสมาธิมันไม่มีแล้ว เพราะจิตมันเสวยความฟุ้งซ่าน จิตมันเสวยความเครียด

แต่ถ้ามันมีสมาธิ สมาธิมันเป็นความรู้สึก เป็นนามธรรม เห็นไหม เวลามันเสื่อม มันเสื่อมหมดเลย พอเสื่อมหมดเลย เราก็ต้องเริ่มต้นใหม่ เริ่มต้นใหม่ เห็นไหม เราทำบ่อยครั้งเข้าๆ จนชำนาญ เราชำนาญในการทำสมาธิ เราชำนาญในการกระทำ แล้วจิตเราไปอยู่ตรงนั้น อยู่ที่เหตุ นั้น จิตมันก็เป็นสมาธิ นี่ชำนาญในวิธี ชำนาญในการกระทำ

ถ้าเราชำนาญในวิธี เราชำนาญในการกระทำ เราทำบ่อยครั้งเข้า จิตมันก็เป็นสมาธิบ่อยๆ ถ้าจิตเป็นสมาธิบ่อยๆ จนมันตั้งมั่น พอตั้งมั่นแล้ว ตั้งมั่น พอตั้งมั่น ถ้าเราจะพิจารณาอย่างที่ได้ถามมานี้ มันจะเป็นไตรลักษณ์ให้เห็นเลย มันจะเป็นไปให้เห็น

ฉะนั้น เราบอกว่าที่มันขาดอยู่ที่นี่ เห็นไหม เขาบอกว่า “เขาทำสมาธิแล้ว พอจิตมันสงบแล้วเขาเห็นกายได้ เห็นกามราคะได้” เห็นได้ เห็นได้ แต่เห็นได้มันขาดพลัง เห็นไหม จิตตั้งมั่น

คือจิตมีพลังงาน ถ้าจิตมีพลังงาน พอมีพลังงานเราจะทำอย่างไร จิตที่มีพลังงาน จิตที่มีกำลัง ทำอะไรมันก็จะประสบความสำเร็จ

ถ้ามันจะไม่ประสบความสำเร็จ ก็แบบว่าปัญญาเรายังอ่อนด้อย ถ้าปัญญาเราอ่อนด้อย กิเลสมันฉลาดกว่า กิเลสมันพลิกแพลง กิเลสมันฉลาดกว่านะ มันพลิกแพลง มันพลิกแพลง หมายความว่า มันสร้างภาพ สร้างภาพลวงก็ได้ พิจารณากายอย่างนี้แล้วมันล่องลอยไปอย่างนี้ แล้วเราตามไป ตามไปแล้วมันไม่เป็นมรรคใจ ไม่เป็นมรรคคือมันส่งออก ไม่เป็นมรรคคือมันไม่สมดุล

มรรค ๘ ถ้ามรรค ๘ นะ ถ้าจิตมันสงบแล้วเราพิจารณากาย เราเห็นกายของเราได้ใช้ใหม่ พิจารณากายด้วยกำลังของสมาธินะ มันย่อยสลาย มันย่อยสลายต่อหน้า มันเปื่อยมันเน่า มันพุ่มันพองต่อหน้า ถ้าคำว่า “ต่อหน้า” งานชอบใจ งานชอบคืองานไม่เคลื่อนที่ งานชอบธรรมใจ

แต่ของเรา เราไล่กวัดกันไป ไต่กวัดกันไป เราเคลื่อนที่กันไป ไต่กวัดกันไป นี่งานไม่ชอบ เวลาทำงาน งานไม่ชอบ

งานชอบนี้สำคัญมากนะ งานชอบคือสมบูรณ์แบบ สมบูรณ์แบบตรงจุดตรงเป้าหมาย ถ้าตรงเป้าหมายมันก็เป็นจริง

ไฉนทำงานเหมือนกัน แต่งานคนอื่น ช่วยเขาทำงาน เพราะอะไร เพราะมันนอกจิตใจ นอกจิตมันก็ไม่ใช่ของเรา ถ้าในจิตมันตรงที่มีเป้าหมาย มีการกระทำ แต่จิตมันต้องตั้งมั่น จิตมีกำลังก่อน ถ้าจิตมีกำลังมันก็พิจารณาของมัน แยกแยะของมัน

ถ้ามันไม่มีกำลังก็เป็นอย่างนี้ เป็นอย่างที่คุณถาม เพราะผู้ถามบอกว่ามันไม่สะเทือนถึงกิเลสเลย คนภาวนาแล้วมีสติสัมปชัญญะจะเป็นอย่างนี้ คือมันไม่ได้แก้กิเลสก็รู้ว่ามันไม่ได้แก้กิเลส ถ้ามันแก้กิเลส มันจะถอดมันจะถอน พอถอดถอนมันจะเบา นะ ตัวมันจะเบา มันจะรู้ผลใจ มันรู้ผลเลย

ของหนัก เห็นใหม่ เวลาชั่งน้ำหนัก ของมันหนัก เรายกของออก ตาชั่งนั้นต้องเบาลงเป็นธรรมดา จิตใจของเรามันมีกิเลสตัณหา มันทับถมอยู่ ถ้าเราเอากิเลสออก น้ำหนักของกิเลสมันต้องเบาลง เบาลงความรับรู้มันต้องมีปัจจัยตั้ง สิ่งที่มีมันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก

ฉะนั้น สิ่งที่บอกว่า “หลวงพ่อกุณาแนะนำด้วย”

การแนะนำ อุบายสิ่งที่ทำมามันเป็นประสบการณ์ไง คนเราไม่ปฏิบัติ เราก็จับต้นชนปลายนะ เราปฏิบัติ เราก็ไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นอย่างไร แต่ถ้าพอเราปฏิบัติไปแล้ว เราเริ่มกระทำแล้ว เราารู้เลยว่าถูกผิดเป็นอย่างไร ถ้าถูกผิดเป็นอย่างไร ถูกเป็นอย่างไร ถูกผิดนั้นมันก็เป็นครู สิ่งที่เป็นประสบการณ์ของเรา แล้วเริ่มต้น เริ่มต้นจะเริ่มต้นอยู่อย่างนี้ เริ่มต้นแล้วทำไมให้ท้อแท้ไม่ให้ท้อถอย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชอยู่นานอยู่ ๖ ปี คำว่า “๖ ปี” นะ อาจารย์องค์ไหนสำคัญ อาจารย์องค์ไหนมีชื่อเสียง ไปหมด ไปฝึกขนาดใหญ่แล้ว อ้อ! อาจารย์มีความรู้แค่นี้ เพราะมันไม่ได้ถอนกิเลสไป เวลาเรียนจนจบ เรียนจนจบสิ้นแล้ว แต่เรายังอยู่ ความสงสัยยังอยู่ เป็นอาจารย์ไม่ได้ ถ้าเป็นอาจารย์ได้มันต้องถอนความสงสัยเราได้ที่ นี่ไปหาอาจารย์องค์ไหนก็ไม่ได้ ไปหาอาจารย์องค์ไหนก็ไม่ได้ จนจนตรอก เห็นใหม่ จนตรอกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากลับมารื้อค้นเองในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

อันนี้ก็เหมือนกัน เราศึกษามาจากครูบาอาจารย์องค์ไหนก็แล้วแต่ นั่นเป็นสมบัติของท่าน เป็นจิตนิสัยของท่าน ถ้ามันเป็นประโยชน์กับเรา เราเอามาเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าไม่เป็นประโยชน์ วางไว้ วางไว้ เราจะเอาความจริงกับเราไป

ถ้าความจริงกับเรา เราก็หาอุบาย “ฟังเทศน์ ๓๐ นาทีแล้วกำหนดพุทโธต่อเนื่องไป” อันนี้ก็ได้อีก ฟังเทศน์ไปนี่กล่อมใจ หลวงตาบอกว่ามีความสำคัญมาก พระกรรมฐานเวลาฟังเทศน์ ฟังเทศน์นั้นนะจากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจของครูบาอาจารย์ที่ท่านมีประสบการณ์จริงแล้วจากใจดวงนั้น ท่านจะถ่ายทอดจากใจดวงนั้นสู่ดวงใจของเรา ถ้าดวงใจของเรา เรามีอำนาจวาสนา ถ้าเราเปิดหัวใจเราได้ เราทำได้ เรามีสติ เรามีสมาธิ สิ่งนั้นถ้าเกิดฝึกหัดใช้ปัญญาขึ้นมา มันจะเกิดคุณธรรมในใจของเรา

ถ้าใจของเรายังมีดีมน มีดีมนอนธการอยู่ เราไม่มีสิ่งใดที่เราจะเปิดรับสิ่งนั้นได้ เราก็ฟังไว้เป็นคติเป็นแบบอย่าง ถ้ามันจะเปิดได้ เราก็ต้องทำความสงบของใจของเรา ต้องมีศรัทธามีความเชื่อของเรา ถ้าความเชื่อของเรานะ ครูบาอาจารย์ท่านจะเป็นอย่างไรนั้นเป็นเรื่องของท่าน ถ้าเราจะเอาความจริง ประสบการณ์อันนั้นเราฝึกหัด เราทดสอบเลย ถ้าเป็นจริง ถ้าทำได้จริงก็ต้องเป็นจริง ถ้าทำไม่ได้ไม่จริง วาง ของอาจารย์องค์นี้เราทำแล้วไม่ได้ประโยชน์ วาง แล้วเราหาหนทางของเรา

เวลาเราฟังเทศน์จากครูบาอาจารย์ จากใจดวงหนึ่งสู่อีกดวงหนึ่งเลย ฉะนั้น เวลาเราปฏิบัติไปแล้วมันจะมีอุปสรรค จะมีสิ่งใด มีดีบอดไปตลอดเลย ถ้าครูบาอาจารย์สะกิดออกเวลาหลวงตาท่านเทศน์ประจำว่าครูบาอาจารย์ของท่านหาคนที่ทางๆ เวลาหลวงปู่มันเวลาท่านปฏิบัติของท่าน เวลาท่านพัฒนาของท่านจนใจของท่านถึงที่สุดแห่งทุกข์ ท่านคอยเปิดคอก โคคอกวัว โคหรือวัวที่มันอยู่ปากคอก มันอยู่ที่ประตู พอเปิด มันออกก่อนเลย

จิตของเรามันพยายามค้นคว้า มันพยายามหาทางออก มันไม่มีใครเปิดให้ ไม่มีใครเปิดให้ แล้วเราฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ ท่านเปิดให้เราไม่ได้ ท่านเปิดไม่ได้ เราบอกให้เปิดคอก ท่านไปเปิดครัวอย่างนี้ ครัวเขาเอาไว้ทำอาหาร ไม่ใช่เปิดคอก เปิดคอกเพื่อเอาหัวใจเราออก

นี่เวลาเป็นความจริงมันเป็นความจริงอย่างนี้ไง ถ้ามีครูบา-อาจารย์ท่านเปิดคอกได้ ท่านชี้เข้ามาที่ใจเราได้ ถ้าชี้เข้ามาที่ใจเราได้ ถ้าใจเรา เราทำอย่างนี้

เวลาทำแล้ว ทฤษฎีคำสอนก็ทำหมดแล้ว ทำไมไม่เห็นเป็นไปเลย

มันไม่เป็นไปเพราะมันขาด มันขาดกำลัง ขาดสมาธินี้แหละ ขาดกำลังก็วางเลย วางสิ่งนี้ ถ้ามันยังไม่ถึงเวลาที่เรารู้ต้องใช้ปัญญา เราวางไว้ก่อน วางไว้ก่อน เรากลับมาพุทโธ พุทโธชัดๆ พุทโธชัดๆ ให้จิตมันมีกำลัง มีกำลังแล้วเมื่อไหร่จะฝึกหัดสมาธิ พอเราฝึกหัด เราก็ใช้ปัญญาของเรา ปัญญาของเราใคร่ครวญในความผิดความถูกของเราให้มันเบาบาง ให้มันแจ่มแจ้งขึ้นมา แล้วกลับมาพุทโธต่อ

ใช้อย่างนี้เพราะเวลาเราฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญามันต้องฝึกหัดใช่ใจ ปัญญาไม่เกิดขึ้นเอง ถ้าเป็นสมาธิแล้วปัญญาเกิดขึ้นเอง เทวทัตไม่เป็นเทวทัตหรอก เพราะเทวทัตมีฉานโลกีย์ เพราะเทวทัตเวลามีฤทธิ์มีเดชได้อภิญญา ถ้าได้อภิญญาต้องมี

สมาธิ ถ้าสมาธิ ถ้าปัญญาเกิดจากสมาธิโดยที่เกิเกิดขึ้นเองไม่มี ปัญญามันต้องเกิดจากการฝึกหัด

ทีนี้พอฝึกหัดขึ้นมา พอเราทำจิตของเราสงบ จิตเราสงบแล้ว แล้วเมื่อไรใช้ปัญญา เราก็ฝึกหัดใช้ปัญญาอยู่นี่ไง ปัญญาไตร่ตรองในความผิดพลาดของเรา ปัญญาไตร่ตรองในจิตของเราที่เป็นงาน ไตร่ตรองๆ ไตร่ตรองเสร็จแล้วพอมันเข้าใจ เข้าใจกลับมาพุทโธต่อ พุทโธต่อ พุทโธต่อ เราฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาต้องฝึกหัดใช้อย่างนี้ พอใช้ขึ้นไป พอปัญญาละเอียดขึ้น ปัญญาละเอียดขึ้น เห็นใหม่ พอไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง

ถ้าตามความเป็นจริงนะ มันไม่เป็นอย่างที่ถามมานี้หรอก เพราะที่ถามมาเขาเรียกกายนอก เวลาเราพิจารณากายนอก คนไปเที่ยวป่าช้า เขาแนะนำให้ผู้ปฏิบัติไปเที่ยวป่าช้านะ เราไปเห็นกาย เราก็ไปเที่ยวป่าช้า ป่าช้าเป็นร่างกายมนุษย์ แล้วมนุษย์ถ้าเราตาย เราก็เป็นอย่างนี้ มันไปเห็นข้างนอกมันก็สะท้อนใจ สะท้อนใจ ส่งออก ส่งออกไปจับแล้วเราสะท้อนใจ กายนอก

ถ้าภายใน ภายในจิตสงบแล้ว จิตสงบแล้วจิตไปเห็นกาย ใ้อโฮ! ถ้าจิตไปเห็นกาย เห็นกายจากภายในนะ ภายในมันสะท้อนหัวใจเลย ถ้าสะท้อนหัวใจ แล้วมันตั้งไว้ไม่ได้หรอก มันจะผิดมันจะพลาดตลอดไป เพราะมันเป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรม แต่ถ้าฝึกหัดใช้ นี่วิปัสสนาอ่อนๆ ฝึกหัดวิปัสสนา ฝึกหัดให้เกิดปัญญาไง ถ้าฝึกหัดให้เกิดปัญญา มันต้องมีพื้นฐาน มันต้องมีสมาธิ

สมาธินี้สำคัญมาก เพราะสมาธิทำให้จิตมีกำลัง สมาธิทำให้จิตนี้คมกล้า สมาธิทำให้จิตที่ว่าปัญญาขั้นๆ ปัญญาที่คมกล้า แล้วปัญญามันเป็นปัญญาวิปัสสนา เป็นปัญญาภายใน เป็นปัญญาของจิต เป็นปัญญาที่เกิดจากจิต

ไม่ใช่ปัญญาที่เกิดจากสมอง สมองหรือสายตา หรือสิ่งที่คิดว่า สัญชาตญาณ คั้นคั่วจากทฤษฎี คั้นคั่วจากตำรา นั่นเป็นปริยัติ เขาให้ศึกษา ศึกษาเอาไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ แล้วเวลาปฏิบัติก็เป็นอย่างนี้ “ผมก็ทำครบแล้ว ผมก็ทำถูกต้องหมด” วางไว้ ทำถูกต้องหมด เพราะเราทำอาชีพ เราทำสิ่งใด เราทำหน้าที่การงาน เราก็ใช้ปัญญาเหมือนกัน นี่คือนิยามของโลก ปัญญาที่ดำรงชีพ เวลาเราปฏิบัติ ปฏิบัติเป็นโลก ก็ปฏิบัติเพื่อให้รู้

แต่ถ้าปฏิบัติโดยธรรม เห็นใหม่ เวลามันเกิดขึ้นเป็นภาวนา-มยปัญญา ปัญญาที่เป็นธรรมจักร ปัญญาที่เป็นปัญญาที่เกิดขึ้นจากวิปัสสนา เวลามันเกิดขึ้นมันจะมีความสำคัญ เพราะปุณฺณ กัลยาณปุณฺณ ถ้ารู้จริงนี่เป็นโสดาปัตติมรรคนะ เป็นมรรคเป็นเหตุเป็นผลของพระโสดาบัน แต่มันยังไม่ถึงที่สุด ถ้ามันสุดนะเป็นมรรค ถ้าเป็นผล ผลเวลามันขาด ขาดไปมันจะเป็นความจริง การพิจารณามันจะสำคัญอย่างนั้น

ฉะนั้น สิ่งที่บอกว่า “หลวงพ่อบอกช่วยให้อุบายด้วย ผมจะสู้กับกามราคะอย่างไร”

คนเราเตี้ยอ้วนค่อม จิตใจเราไม่มีกำลัง เราไม่พอ ไปสู้อย่างไร เราก็มีแต่วันพ่ายแพ้ แล้วมีวันพ่ายแพ้ นักมวย เห็นใหม่ นักมวยที่เขาขึ้นสนาม เขาขึ้นเวที เขาชกแล้วเขามีชัยชนะสะสมจนเขาได้แชมป์ เขาชิงแชมป์โลก เขาได้ผลประโยชน์ของเขา ใ้เราขึ้นเวทีไป เราแพ้ทุกทีๆ นักมวยโนเนมที่ว่าไม่สามารถจะเป็นแม่เหล็กได้ เราก็เป็นนักมวย เป็นนักมวยให้เป็นที่ทางผ่านของนักมวยคนอื่นไ้

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราปฏิบัตินะ ให้อุบายแนะนำขนาดไหน ถ้ากำลังมันไม่พอมันก็เป็นอย่างนี้ เป็นนักมวยที่เราขึ้นเวที เราก็ชกอยู่ แต่ไม่เคยได้เข้าอันดับ ไม่เคยได้อะไรเลย เราก็จะเป็นนักมวยที่เป็นทางผ่านของนักมวยคนอื่นให้เขาบินข้ามไป

นี่ก็เหมือนกัน ในการปฏิบัติเรา ถ้าเราฝึกหัดใช้วิปัสสนาอ่อนๆ เราฝึกหัดใช้ของเรา มันจะพัฒนาขึ้นไปเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป แล้วเวลาปฏิบัติไม่ต้องไปกำหนดใจ ไม่ต้องกำหนดเมื่อไหร่ เวลาเมื่อไหร่ มันทำให้เราน้อยเนื้อต่ำใจ “ปฏิบัติก็เท่านั้น ปฏิบัติเวลามานานแล้ว คนอื่นเขาข้ามไปหมดแล้ว เรายังไม่ไปถึงไหนเลย”

จะไปถึงไหน ไม่ไปถึงไหน มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน เรามีอำนาจวาสนาขนาดไหน เราพยายามสู้ของเรา ปฏิบัติของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา ฝึกหัดให้ใจดวงนี้ไ้ คนเราจะล่องพ้นทุกข์ด้วยความเพียร เราจะมี ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะเพื่อหัวใจของเรา

นี่พูดถึงว่า เขาถามว่า “มันไม่สะเทือนผิวกิเลสเลย”

ถ้าไม่สะเทือนผิวกิเลสเลย เราชมอันหนึ่ง ชมอันที่ว่าถ้ามันปฏิบัติได้ข้อเท็จจริงอย่างไร เราก็ต้องรู้อย่างนั้นตามข้อเท็จจริง กาลามสูตร ไม่เชื่อใครทั้งสิ้น เชื่อในการปฏิบัติ ถ้ามัน

ไม่สะเพื่อนเลย มันก็เป็นเรื่องโลก ที่ว่าโลกเขาประพฤติปฏิบัติกัน ในการปฏิบัติตอนนี้เป็นที่เชิดหน้าชูตา ใครๆ ก็อยากปฏิบัติ ที่เขาปฏิบัติกัน เขาก็ปฏิบัติอย่างนี้ ปฏิบัติว่าเป็นสูตร ทำพอเป็นพิธี แค่นี้ได้ทำกัน แต่ไม่ถึงใจหรอก ไม่ถึงใจ

ถ้าถึงใจ ครูบาอาจารย์เราอยู่ในป่าช้า อยู่ในป่าในเขา มันพุ่งเข้าหัวใจ มันปฏิบัติตรงๆ คนคนนั้น หัวใจดวงนั้น เพื่อประพฤติปฏิบัติให้เป็นจริง ใช้นี้ปฏิบัติกันเหมือนไปงานวัด ปฏิบัติกันเหมือนงานวัด ยิ่งธรรมยาตรานี้ดูไม่ได้เลย เดินกันบนถนน มันเหมือนกับเขามือบเลย แล้วจิตมันจะสงบตรงไหน มันจะพิจารณาอะไร เดินกันเป็นมวลชน เดินกัน เออ! เอ็งก็มา ข้าก็มา เออ! เรามาด้วยกัน ไปลงชื่อว่าได้มา แต่เอาจริงๆ ไม่มี ไม่มีหรอก แต่ครูบาอาจารย์ของเราทำ ทำจริงทำจัง

จะบอกว่า ตอนปฏิบัติตอนนี้มันกำลังเป็นที่ชื่นชม เป็นที่ในวงปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติเพื่อมรรคเพื่อผลนะ ทำอย่างนั้นมันไม่มีหรอก ทำอย่างนั้นทำเก็บสถิติ เป็นการที่ว่าเราเดินธรรมยาตรา กัน เดินธรรมยาตรา เห็นไหม ตอนนี้นำพวกมวลชน พวกคนงาน พวกชาวไร่ ชาวนา เขาเดินธรรมยาตราเพื่อเรียกร้อยสิทธิ์

ไอ้ของเราปฏิบัติ เราจะทำลายกิเลส ไม่ใช่อย่างนั้นหรอก อย่าเอาโลกเป็นใหญ่ เอาปฏิบัติเป็นใหญ่ เอาครูบาอาจารย์ที่ท่านทำมาเป็นใหญ่ ฉะนั้น ทำจริงทำจังของเรา แล้วสิ่งนี้เราวางไว้ เป็นเรื่องของโลกๆ โลกเขาทำกันอย่างนั้น นี่เรื่องของโลกนะ นี่พูดถึงว่าถ้ามันไม่สะเพื่อน กิเลสเลย จบ

ถาม : เรื่อง “กิเลสที่มันเต็มอยู่ในหัวใจ”

กราบหลวงพ่อกี่เคารพ ผมนั่งปฏิบัติสมาธิไปเรื่อยๆ บางครั้งทำลายกิเลสได้บางตัว มันก็เกิดมากอีกไม่จบสิ้น ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรครับ หลวงพ่อช่วยด้วย

ตอบ : เขาบอกว่า “การนั่งสมาธิบางทีก็ทำลายกิเลสเป็นบางตัว แต่มันก็เกิดขึ้นมากอีกจนไม่รู้จะจบจักสิ้น” ไม่รู้จะจบสิ้นเพราะเราคิดว่าเราทำลายกิเลสไป

เวลาคนเขาต้องมีวิชาสี่ของเขา เวลาวิชาสี่ของเขา เวลาเขาจับผู้ที่เข้ามาทำงานทางวิชาสี่ เขาต้องตรวจสอบว่า เขามีองค์ความรู้ทางวิชาสี่นั้นไหม ถ้าทางวิชาสี่นั้น เขาเข้ามา

เขาทำงานได้ พอทำงานได้ เขาทำงานตรงกับสายงานที่เขาเรียนมา งานเขาก็ทำสะดวกสบายของเขา

ไฉนก็เหมือนกัน เวลาที่เราจะประพฤติปฏิบัติ เราจะทำลายกิเลส เราจะทำลายกิเลสแล้วเวลาเราจะทำลาย เราไม่ต้องสมัครกับใครเลย เพราะว่าเกิดมาเป็นมนุษย์ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เห็นไหม เราเป็นญาติกันโดยธรรม เรามีสิทธิเสรีภาพเท่ากัน เราจะประพฤติปฏิบัติ ใครก็ปฏิบัติได้ แต่เวลาปฏิบัติเราจะฆ่ากิเลส จะฆ่ากิเลส แต่เวลาทำไปแล้วทำลายกิเลสได้บางตัว เวลาคำว่า “ทำลายกิเลสได้บางตัว” ทำลายได้ ทำลายได้เพราะอะไร

ทำลายได้เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์ มนุษย์เวลาเกิดมามีกิเลสในหัวใจ ถ้ามีกิเลสในหัวใจ พอมาศึกษาธรรมะขึ้นมา ธรรมะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่นี้ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันทำลายอวิชชา ทำลายกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วท่านวางธรรมวินัยนี้ไว้ ธรรมๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราไปศึกษามันก็เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นทฤษฎีไฉน เวลาทฤษฎีขึ้นมา กิเลสมันได้ข่าว ได้ข่าวได้วิได้แหวได้ทำมันก็ซาบซึ่งใจ มันก็สงบตัวลง

แต่ถ้าจะให้ทำลายกิเลสไปโดยข้อเท็จจริง จิตดวงนั้นต้องฝึกหัดจนเกิดมรรคเกิดผล เกิดมรรคนะ ก็เกิดศีล เกิดสมาธิ เกิดปัญญา เกิดมรรคขึ้นมา มรรค มรรคญาณมันทำลายอวิชชา มันถึงชำระล้างกิเลสได้เป็นขั้นเป็นตอน

แต่ถ้าศึกษาแล้วปฏิบัติขึ้นมา ศึกษาแล้วปฏิบัติ ปฏิบัติ ถ้ามันไม่เกิดเป็นความจริงของเรา มันเป็นความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไฉน ถ้าเป็นความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาบอกว่า “ทำลายกิเลสได้บางตัว”

เรื่องกิเลส เรื่องปลีกย่อย ความปลีกย่อย สัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรฐานมันเป็น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา สอน ๓ โลกธาตุ เทวดา อินทร์ พรหม ยังศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เป็นสัจจะเป็นความจริง

แล้วเรามาศึกษา เรามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันมีสักจะความจริงอย่างนี้ ก็เลสที่ว่า บางตัวมันก็จะกิเลสได้บางตัวไ้อหยาบๆ มันวางตัวได้ แต่กิเลสมันก็เกิดอีก มันไม่จบไม่สิ้น ไม่จบไม่สิ้นหรือ ไม่จบไม่สิ้นเพราะอะไร เพราะเราปฏิบัติ เราไม่เกิดมรรคเกิดผลของเรา

ถ้าเกิดมรรคเกิดผลของเรา เราจะเกิดสติ เกิดสมาธิ เกิดปัญญาของเรา ถ้าเกิดสติ เกิดสมาธิ เกิดปัญญาของเรา ปัญญาของเรา ปัญญา ปัญญามันขุดค้น ปัญญามันแยกแยะค้นคว้า ค้นหากิเลส ถ้ามันเจอกิเลสมันก็ได้ต่อสู้กับกิเลส

ไ้อนี้เราปฏิบัตินะ บางคนปฏิบัติมากเลย พอปฏิบัติจิตสงบแล้วพิจารณาไม่เป็น แล้วทำอย่างไร ทำอย่างไร นี่ไง พอจิตสงบแล้วมันขุดคุ้ยหากิเลสไม่เจอ ใจ ขุดคุ้ยหากิเลสไม่เจอ กิเลสของเรานี้แหละ “เวลาทำลายกิเลสได้บางตัว แล้วกิเลสมันก็เกิดขึ้นอีก” นี่เวลาถ้าเราไม่รู้จักมัน เวลาเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศึกษา เราใช้ปัญญาของเรา มันซาบซึ่งขึ้นมา มันไม่มีช่องให้กิเลสมันได้เกิด แต่มันไม่ใช่ของเรา มันของยืมมา ไม่ใช่ของเรา

ถ้าเป็นของเรามันจะเป็นอกุปปธรรม อกุปปธรรม อสุณณะที่จะชำระกิเลสได้ มันชำระล้างกิเลสจนจบสิ้นไป อสุณณะเป็นธรรมล้วนๆ

แต่นี่มันเป็นความจำๆ มันจำมามันก็ยืมเขามาเป็นบางครั้งบางคราว นี่ทำลายกิเลสได้ บางตัว แต่กิเลสมันก็เกิดขึ้นอีกมหาศาลเลย เกิดขึ้นอีกสิ เพราะมันยังมีตัวตนของมันอยู่ มันก็เกิดขึ้นอีก นี่ของยืมมา ถ้าของยืมมา มันเป็นของยืมใจ ของยืมมามันไม่เป็นความจริงกับเราใจ

ถ้าเป็นความจริงของเรา เราต้องเริ่มต้นจากเป็นความจริง ต้องมีพื้นฐานของเราคือพุทโธ คือพุทโธใจ คือพุทโธก็คือพุทโธๆ จนจิตสงบ พอจิตเราสงบแล้วจิตเรามีสมาธิ พอจิตมีสมาธิ จิตเราก็กักหัดใช้ปัญญา นี่ปัญญาของเราแล้ว ปัญญาของเรามันจะเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากของเรา ปัญญาเกิดจากมรรคของเรา ปัญญาเกิดจากจิตดวงนั้น จิตดวงนั้น

จิตแก่จิต มรรคในจิตดวงใดก็ทำลายกิเลสในจิตดวงนั้น มรรคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าก็ทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้า แล้วบอกวิธีการเราไว้ วางแนวทางเอาไว้

เวลาพระอานนท์เป็นพระโสดาบัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน
อยากให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังอยู่สั่งสอนต่อไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย เราเอาแต่ธรรมะของเราไปนะ แต่ธรรมวินัย
เป็นศาสดา คำสั่งสอนเป็นศาสดา คำสั่งสอน สั่งสอนให้เธอปฏิบัติ

แต่ของเรา เราประพฤติปฏิบัติของเรา เราได้จริงของเราแล้ว เวลาเรานิพพานไป เราก็
เอาของเราไป พระสารีบุตรก็เอาของพระสารีบุตรไป พระโมคคัลลานะก็เอาของพระโมคคัลลา
นะไป พระอานนท์ก็ต้องฝึกฝนของพระอานนท์ ถ้าพระอานนท์ทำเป็นพระอรหันต์ พระอานนท์ก็
จะเอาของพระอานนท์ไป

นี่ไง เราไปศึกษา ศึกษาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ไม่ใช่ของเรา ถ้าจะเป็น
ของเราๆ พระสารีบุตรก็ประพฤติปฏิบัติจนเป็นพระอรหันต์ พระโมคคัลลานะปฏิบัติจนเป็นพระ
อรหันต์ พระอานนท์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วจะมีการสังคายนา
พระอานนท์พยายามค้นคว้า พยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนพระอานนท์ก็เป็นพระอรหันต์
เหมือนกัน ก็เป็นสมบัติของพระอรหันต์ อย่างนี้ก็เลสตายหมด

ไฉนนี่ก็เลสบางตัว ก็เลสบางตัวคือความไม่พอใจ ความขี้ใจต่างๆ มันมีธรรมะ ธรรมะก็
ปราบได้ ก็เลสบางตัวมันก็เบาบางลง แต่มันก็เกิดอีกมากมายมหาศาลเลย ถ้าเกิดอีกมากมาย
มหาศาล เราก็ต้องทำความจริงของเรา ถ้ามันเป็นความจริง มันต้องมีกำลัง กำลังก็เป็น
ประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นประโยชน์กับเรา เป็นประโยชน์กับเราเพราะเรามีสติ เรามีปัญญา แล้ว
เราจะปฏิบัติ เพราะเรามีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนะ

เพราะมีภาคปฏิบัติขึ้นมาจนทำให้ชาวพุทธเราตื่นตัวขึ้นมา พอชาวพุทธเราตื่นตัวขึ้นมา
ในการปฏิบัติ ในการปฏิบัติสังคัมที่ว่าเขาชื่นชมในการปฏิบัติก็ปฏิบัติกันพอเป็นพิธีอย่างที่ว่านะ
ถ้าพอเป็นพิธีมันก็ดี มันดีทำให้ประชาชนอยู่ในพระพุทธานุศาสน์ ให้ประชาชนมีธรรมเป็นที่อยู่ มี
ธรรมเป็นที่อยู่คือมีศีลธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่อาศัย ให้คนให้
ประชาชนมีคุณธรรม ไม่ทำผิดกฎหมาย ไม่ลักขิงขิงราว ไม่ปล้น ไม่ทำสิ่งผิดกฎหมาย มันก็เป็น
ประโยชน์ มันเป็นประโยชน์ตรงนั้น

มันเป็นประโยชน์ตรงนั้นเป็นประโยชน์ให้คนอยู่ในศีลในธรรม แต่มันไม่ใช่เป็นประโยชน์การฆ่ากิเลส ถ้าเป็นประโยชน์การฆ่ากิเลส มันต้องทำลึกกว่านั้นไง แล้วทำลึกกว่านั้น ครูบาอาจารย์เราทำจริง

ถ้าทำจริงนี่เขาถามมา “ก็ผมก็ปฏิบัติอยู่นี่ไง ก็ผมถามหลวงพ่อก่อน ผมปฏิบัติแล้วผมติดขัดผมถึงถามหลวงพ่อก่อน”

ถามหลวงพ่อก่อนมา ถ้าปฏิบัติในแนวทางปฏิบัติ จะเอาจริงเอาจังก็ต้องกลับมาพูดโถกลับมาพูดโถนะ ขาดสมาธิ ถ้าขาดสมาธินะ อย่างที่เราฝึกหัดมันทำพอเป็นพิธีแบบทางโลกทางโลกเขาก็ทำกันอย่างนี้ เขาทำกันพอเป็นพิธี เพราะอะไร เพราะเขาไม่รู้ว่าทำจริงมันทำอย่างไร เขาไม่รู้หรอก ถ้าคนรู้จะ ถ้าคนรู้จะไม่สอนแบบนี้

ถ้าคนรู้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นจริงท่านสอนอย่างนี้ใหม่ ดุสิ ดูประวัติอาจารย์สิงห์ทองท่านบอกเลยว่าหลวงตาท่านไม่สอนอย่างนี้ ครูบาอาจารย์ท่านไม่สอนอย่างนี้ ท่านสอนให้ประพฤติปฏิบัติ ท่านสอนให้เอาจริง ถ้าเอาจริงขึ้นมา แล้วเอาจริงมันเป็นเฉพาะตนนะ

ถ้าเป็นเฉพาะตน ดุสิ หลวงปู่มั่นลูกศิษย์ท่านมหาศาลขนาดไหน เวลาเป็นพระอรหันต์เป็นกึ่งองค์ ดูเวลาหลวงตา หลวงตาท่านเป็นพระอรหันต์แล้วท่านเข้มงวดด้วย หลวงตานั้นเข้มงวดมาก ดุสิ ผลงานของหลวงตามีอาจารย์สิงห์ทอง มีหลวงปู่ดี แล้วมีใครอีกล่ะ ถ้ามันเป็นจริงมันก็เป็นจริงของมันขึ้นมา ถ้ามันไม่เป็นจริง ก็ไม่เป็นจริง

ที่นี้พอทางโลกก็เหมือนโรงเรียน สอบยกชั้น สอบยกชั้น เพราะคนต้องมีการศึกษา ไม่มีการศึกษา เขาจะอยู่ทางโลกได้อย่างไร เพราะกฎหมายบังคับ กฎหมายบังคับคนต้องมีการศึกษา นี่ก็เหมือนกัน ชาวพุทธต้องปฏิบัติหรือ ปฏิบัติแล้วเขายกชั้นๆ เขายกชั้นกันไป ยกชั้นว่าเป็นชาวพุทธ แต่มรรคผลล่ะ มรรคผลมันมีอยู่จริงหรือเปล่า

ถ้ามรรคผลมันมีอยู่จริงนะ เพราะว่าถ้าหัวใจมีธรรมในใจแล้วจบเลยนะ อภิปุทธธรรม อัฐานะที่จะทำความผิดพลาดไปกับโลกเขา ไม่มีหรอก หลวงตาท่านบอกเลย ท่านได้คุยกับใครแล้วนะ ใครจะมาโจมตีเรื่องอาบัติ ท่านไม่ฟัง ไม่เคยฟังเลย ขอให้ใจเป็นจริงเถอะ ที่นี้พอใจเป็นจริงขึ้นมา ใจมันจริง

แต่คนนอกที่เขาดู เขามันไม่จริง มันไม่จริง เขาเข้าใจผิด เข้าใจได้ไม่ถึง เขาก็จิตใจของเขาไป มันก็ยังมัน เป็นกรรมของสัตว์ แต่เป็นความจริงแล้วไม่มีทาง เป็นไปไม่ได้ถ้าให้มันเป็นจริงขึ้นมา

ถ้าเป็นจริงมันเป็นแบบนี้ เพราะมันเป็นจริงจากหัวใจแล้วไอ้เรื่องในโลกเขาชิงตชิงเด่นกันเป็นไปไม่ได้ ไม่มีใครมาแข่งขันหรอก เพราะ เพราะในใจของท่านมีคุณธรรมที่เหนือโลก ที่มีค่าเหนือวัฏฏะ เหนือสิ่งที่ ๓ โลกธาตุนี้จะมี ท่านมีอยู่ของท่านคนเดียว ท่านมีอยู่ในใจท่านคนเดียว ท่านจะไม่แย่งชิงกับใคร ไม่ ได้พวกเราต่างหากตาบอดไม่รู้เรื่อง จบ

ถาม : เรื่อง “เพื่อนมีความหมายว่าอย่างไร”

คำว่าเพื่อนเป็นอย่างไรครับหลวงพ่อบ เพราะผมโดนเพื่อนหักหลัง เอาความลับไปบอกอีกคนหนึ่ง ผมเจ็บมากที่โดนอย่างนี้ อยากจะให้หลวงพ่อบสอนเกี่ยวกับการคบเพื่อนครับ

ตอบ : การคบเพื่อน หลวงพ่อบไม่ต้องสอน พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว แล้วพระสมเด็จจมหาสมณเจ้าท่านแต่งไว้ อยู่ในนักธรรมตรี อยู่ในนวโกวาท เพื่อนแท้ เพื่อนเทียม

เพื่อนแท้ หมายถึงว่า เรามีความบกพร่อง มีความขาดตกบกพร่อง เพื่อนของเราจะปกป้องดูแลรักษาแม้แต่ลับหลัง

เพื่อนเทียม คนเทียมมิตร มิตรเทียม มิตรเทียมคือมิตรที่ปกอลอก มีเงินเรียกว่าน้อง มีทองเรียกว่าพี่ ถ้าเรามีผลประโยชน์ เขาจะเข้ามาหาเราตลอด ถ้าเราหมดเงินหมดทอง เขาไม่เคยเหลียวมามองเราเลย นี่มิตรเทียมคนเทียมมิตร อยู่ในนวโกวาท เป็นตำราเรียนนักธรรมตรีไปสมัครเรียนธรรมะวันอาทิตย์ จะได้เรียนเรื่องมิตรแท้ มิตรเทียม คนเทียมมิตรเลย

นี่ไง ที่นี้คำว่า “เพื่อน” นี่พูดมิตรแท้ มิตรเทียมนะ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนหมด สอนเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของคน แล้วความรู้สึกนึกคิดของคน ท่านเอามาเป็นหลักสอนพวกเราให้เรายึดหลักนี้ไว้

ถึงบอกว่าศาสนาเจริญๆ เวลาไปศึกษานักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ก็ไปศึกษาธรรมะ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนเวลาบวชเข้ามาๆ เห็นไหม ๓

เดือน เป็น ๑ พรรษา ๑ พรรษาเป็นบัณฑิต ถ้ายังไม่บวช บัณฑิตพอสึกไปก็เป็นทิด เขาก็เรียน การดำรงชีวิต เรียนการดำรงชีวิต

ถ้าพูดถึงถ้าคนมีอำนาจวาสนาขึ้นมาะ ก็ประพฤติปฏิบัติขึ้นไป จนเหนือขึ้นไป เหนือขึ้นไปก็จะเป็นอริยบุคคล จนไม่ลี้ก ไม่ลี้กขาลาเพศ จนขนาดบวชจนลีนิกิเลสไปเลย

นี่ถ้าคนเรียน พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้ ให้ชาวพุทธได้บวชได้เรียน ได้เรียนขึ้นมาแล้ว จะได้รู้จัก นี่ปฏิบัติขนาดนี้เราก็คงยังไม่ได้เรียน ก็เลยถามคำว่า “เพื่อน” ไง เราต้องกลับไปตอ นนักธรรมตรีเลยละ

ทีนี้คำว่า “เพื่อน” มันก็จริงๆ นะ คำว่า “เพื่อน” เพราะถ้าเป็นพวกข้าราชการพวกทหาร **ไม่ชำน้อย ไม่พ้องนาย ไม่ชายเพื่อน** เพื่อน คำว่า “เพื่อน” นะ มันแบบว่าเหมือนกับวัยรุ่น เวลาเพื่อนรักนี้ตายแทนกันได้เลยละ แต่ตายแทนกันตอนที่มันมีความรู้สึกอย่างนั้น เวลาโตขึ้นไป เพื่อนหักหลังเพื่อนเยอะมากเลย

ทีนี้ถ้าเพื่อนหักหลังเพื่อน เขาถึงบอกว่า **เราต้องมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด อย่ามีอย่างอื่น เป็นที่พึ่งเลย มีธรรมเป็นที่พึ่ง** มีธรรมเป็นที่พึ่ง หมายความว่า เราจะบริหารคำว่า “เพื่อน” ถูกต้องไง ถ้าเรามีธรรม ความลับ ความลับจะบอกเพื่อน เพื่อนไว้ใจได้หรือไว้ใจไม่ได้ ถ้าไว้ใจไม่ได้ เราจะไม่บอกคนนี้

เวลาหลวงตาท่านปัญหาลูกศิษย์ของท่าน คนไหนเป็นคนลูกศิษย์ใกล้ชิด คนไหนเป็นลูก ศิษย์ที่ดี อย่างเช่น หลวงปู่ดี หลวงปู่ดีท่านพูด ท่านบอกว่าหลวงตาสั่งท่านไว้เองเรื่องให้ดูแล เรื่องเจดีย์ ทีนี้มันเป็นคำว่า “หลวงปู่ดีท่านพูดว่าหลวงตาสั่งท่านไว้” เพราะคำว่า “สั่งท่านไว้” แสดงว่าหลวงตาท่านไว้ใจหลวงปู่ดี

ทีนี้ไว้ใจหลวงปู่ดี นี่เป็นความที่หลวงตาท่านคิดว่าหลวงปู่ดีมีบารมีที่สังคมสงฆ์จะ เชื่อถือหลวงปู่ดี แต่ท่านไม่คิดหรือว่าเวลาท่านสิ้นไปแล้ว หลวงตาท่านนิพพานไปแล้ว หลวงปู่ ดี กระแสสังคมมันรุนแรง ตอนนี่หลวงปู่ดีท่านถึงพยายามคัด พยายามคัดคือพยายามคัดทำย เรือ คัดทำยคำสั่งคำสอนของหลวงตาให้เข้าสู่ที่สุญฺวาน แต่ทีนี้ท่านต้องเผชิญกับกระแสโลกไ้

ถ้ากระแสโลก คำว่า “ความไว้เนื้อเชื่อใจ” ความลับ สิ่งที่จะเก็บไว้ได้มากได้น้อย หลวงตาท่านบริหารลูกศิษย์ลูกหา ท่านดูตรงนี้ คนไหนที่ว่าเป็นหลักเป็นเกณฑ์ คนไหนที่ดูแลรักษาได้ คนไหนที่มันปากโป้งๆ ฟังไม่ได้ศัพท์จับไปกระเดียด หลวงตาพูดอย่างหนึ่ง มันไปโฆษณาอีกอย่างหนึ่ง มันเป็นเรื่องกระแสโลก นั่นท่านก็กันไว้ข้างนอก กันไว้เป็นเรื่องโลกๆ เป็นเรื่องสังคมให้เขาไปดูแลเป็นปฏิสัมพันธ์กันเองจากสังคม แต่ถ้าเป็นเรื่องเป็นจริงเป็นจัง ท่านจะสั่งหลวงปู่ลี สั่งครูบาอาจารย์ไว้

แต่ที่เราเชื่ออย่างนี้ เพราะหลวงปู่ลีท่านพูดเองว่า หลวงตาสั่งท่านไว้ว่าเรื่องเจตีย์ให้ท่านเป็นคนดูแล แต่ที่นี้กระแสสังคมเขาไม่เชื่อ เขาไม่ฟัง เขากระแสไป นี่มันก็เป็นกระแสสังคม เป็นเรื่องเวรเรื่องกรรม ที่นี้เรื่องเวรเรื่องกรรม ดุลพินิจท่านเห็นอย่างนั้น ท่านสั่งไว้อย่างนั้น มันก็ได้แค่นี้ เพราะว่าท่านก็ล่องไปแล้ว

นี่พูดถึงคำว่า “เพื่อน” คำว่า “ความไว้เนื้อเชื่อใจ” ถ้าไว้เนื้อเชื่อใจขนาดไหน เราต้องดูแล ต้องเก็บ ต้องพิจารณาของเรา ถ้าไม่พิจารณาของเรา ในวงการมาเฟีย ถ้ามันสั่งแล้วมันหักหลังกันก็จบ

ในวัฏฏะนะ ในกามภพ รูปภพ อรูปภพ มันก็มีเวรกรรมของคน เราถูกใจคนนี้ เราไว้ใจคนนี้ เราก็บอกคนนี้ แต่เราพิจารณาของเราละเอียดรอบคอบหรือไม่ ถ้าเราพิจารณาละเอียดรอบคอบไม่ได้ เก็บไว้ในใจ เก็บไว้

หลวงตาท่านบอกว่า “**ถ้าไม่มีโครงการช่วยชาติฯ ธรรมะของท่านก็จะตายไปกับท่านนี้**” แต่พวกเราก็มองกันนะ มองในมุมกลับ เวลาออกมาช่วยโลกก็บอกว่าไม่ใช่กิจของสงฆ์ แต่เพราะว่าออกมาช่วยโลก ธรรมะของหลวงตาจะได้เดินออกมา ตอนโครงการช่วยชาติฯ หลวงตาท่านออกมาเทศน์ว่าการ สังคมถึงได้รับรู้ว่าธรรมะปาเป็นอย่างไร ถ้าไม่อย่างนั้นมันก็รู้แต่เฉพาะลูกศิษย์พระปา ลูกศิษย์พวกเราจะรู้ว่าครูบาอาจารย์เราเป็นอย่างไร

แต่เพราะโครงการช่วยชาติฯ ธรรมะปามันถึงได้กระจายออกไป คนจะเชื่อหรือไม่เชื่อนั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ท่านบอกว่า เพราะว่าโครงการช่วยชาติฯ ท่านออกมา ท่านบอกว่าเรื่อง**การช่วยชาติเป็นอันดับ ๒ อันดับ ๑ คือธรรมะ ธรรมะ ธรรมะของพระปา ธรรมะของกรรมฐาน** มันได้ขจรขยายไปให้โลกเขาได้รับรู้ ให้เขาเห็นว่า อ้อ! พระปฏิบัติเขาเทศน์กันอย่างนี้ในะ พระ

ปฏิบัติเขารักกัน โครงการที่เคลื่อนไหวไปด้วยกำลังของศรัทธาเขาทำกันอย่างนี้เนาะ โอ้!
ศาสนาพุทธถ้ามีผู้นำที่ดีมีต่างๆ มันได้ขับเคลื่อนไปอย่างนี้เนาะ มันก็ได้ทำให้โลกได้เป็นคติ มี
มุมมองได้เห็นอย่างนั้น

แต่จริงๆ แล้วจริงๆ แล้วท่านบอกเลย **จริงๆ แล้วคือธรรมได้กระจายออกไป ธรรม
ในหัวใจได้กระจายออกไป ธรรมได้กระจายออกไปมันก็เป็นประโยชน์กับโลก ถ้าเป็น
ประโยชน์กับโลก ทำเพื่อประโยชน์กับโลก**

แต่ในสังคมทุกสังคมมีคนดีและคนเลว ทุกสังคม ในเมื่อมีมนุษย์จำนวนมากขึ้น มันต้องมี
มีทั้งคนดีและคนเลว

คนที่ดีๆ อย่างที่หลวงตาท่านไว้เนื้อเชื่อใจ อย่างเช่น หลวงปู่ลี ท่านไว้เนื้อเชื่อใจ ท่าน
เก็บไว้ข้างๆ ท่านเลย ท่านบอกเศรษฐกิจธรรมๆ ท่านเก็บหลวงปู่ลีไว้แนบกับตัวท่านเลย แล้วท่านก็
ได้ให้ดูแลให้ต่างๆ แต่กระแสสังคม ในสังคมมีทั้งคนดีและคนเลว ในเมื่อคนเลวมันก็เห็นแต่
ผลประโยชน์ของมัน มันก็เป็นประโยชน์ของมัน

นี่เขาถามคำว่า “เพื่อน” นะ เขาถามคำว่า “เพื่อน” ไม่เกี่ยวกับหลวงปู่ลี ไม่เกี่ยวกับหลวง
ตาเลย ไม่เกี่ยวกับ แต่ก็ถามพระ พระอยู่ในสังคมอย่างนี้ ก็เอาสังคมแบบเราเอามาเป็นตัวอย่าง
เอาเป็นคติ เอาเป็นแบบอย่าง

ทีนี้คำว่า “เพื่อน” คืออะไร คำว่า “เพื่อน” เราจะไม่เอ่ยปากเรียกเขาว่าเพื่อนนะ จนกว่า
จะไว้เนื้อเชื่อใจ เราถึงจะใช้คำว่า “เพื่อน” ถ้าสังคมสงฆ์เขาเรียกว่าหมู่คณะ เป็นหมู่เป็นคนะ
กัน เป็นเพื่อนกัน ดูสิ เวลาหลวงตาท่านพูดถึง กรณีสมเด็จพระญาณฯ กรณีสมเด็จพระญาณฯ เราไปถึง
นิสัยหลวงตานะ โครงการช่วยชาติฯ จบแล้ว แต่พอมันมีเรื่องสมเด็จพระญาณฯ มา ท่านให้คนไป
พิจารณาก่อนว่าเป็นจริงหรือเปล่า

พอเป็นจริงปั๊บ ท่านถึงออกมา เห็นไหม ท่านบอกว่าสมเด็จพระญาณฯ กับท่านเป็นเพื่อนกัน
เป็นเพื่อนกัน เพราะท่านสนิทคุ้นเคยกันเป็นเพื่อนกัน การเคลื่อนไหวของพระป่าเลยเกิดขึ้นอีก
รอบหนึ่ง เพราะว่าสมเด็จพระญาณฯ กับหลวงตาท่านเป็นเพื่อนกัน นี่คำว่า “เพื่อน” พอคำว่า
“เพื่อนกัน” เพื่อนโดนรังแก ท่านก็เลยออกไปช่วยเพื่อน ให้อาจารย์ออกไปช่วยเพื่อน ลูก

ศิษย์ก็ต้องวิ่งตาม ให้อั้วพวกลูกศิษย์ก็เลยลากันไปเป็นพรวนเลย นี่คำว่า “เพื่อน” เพราะท่านพูดเอง “สมเด็จพระญาณฯ กับเราเป็นเพื่อนกัน” ถ้าเพื่อนแท้มันเป็นประโยชน์อย่างนั้น

ฉะนั้น ของโยมบอกว่า “คำว่าเพื่อนมันคืออะไรครับ ผมโดนเพื่อนหักหลัง โอ๊ย! เจ็บมากเลย”

เลือกเอา เลือกคบเพื่อนใหม่เนาะ เลือกคบเอา มันเป็นประโยชน์ แต่มันอยู่ที่เราบริหาร อยู่ที่เรารู้แล ถ้าเรารู้แลดี เราบริหารดี เราเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็มีเวรมีกรรม กรรมดีทำให้เราสุขสบาย กรรมดีทำให้เรามีแต่ความสุข

ถ้าเวลากรรมชั่ว เราเคยทำบาปทำกรรมไว้ มันก็จะมาตอบสนองเราอย่างนี้ กรรมให้ผลไง เวลากรรมให้ผล ชาติสติ ทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ

ถ้ากรรม กรรมดีทำคุณงามความดี กรรมดีจะให้เราเกิดความสุขสงบ เกิดความดีกับเรา เอวัง